

หาก EU ตัด EBA กัมพูชา...อาจกระทบถึงธุรกิจไทย

จากรายงานข่าวของคณะกรรมการสหภาพยุโรป ในเรื่องการพิจารณาทบทวนการให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีศุลกากรของสหภาพยุโรปต่อกัมพูชา สำหรับสินค้าทุกรายการยกเว้นอาวุธยุทธภัณฑ์ (Everything But Arms: EBA) มีความคืบหน้าและประเด็นสำคัญ ดังนี้

เมื่อวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๒ สหภาพยุโรป ได้จัดส่งรายงานผลการไต่สวนในเบื้องต้นของการทบทวนการให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีศุลกากรของสหภาพยุโรปต่อกัมพูชาให้กับรัฐบาลกัมพูชาแล้ว ซึ่งในสาระสำคัญ สหภาพฯ ยังคงมีความกังวลในเรื่องของสิทธิมนุษยชนและแรงงาน โดยเฉพาะการละเมิดสิทธิมนุษยชนในทางการเมือง ที่มีการจับกุมหัวหน้าพรรคฝ่ายค้าน (Mr. Kem Sokha) และนักการเมืองฝ่ายค้านหลายคน โดยสหภาพฯ ให้เวลารัฐบาลกัมพูชาในการชี้แจงข้อมูลต่าง ๆ ต่อสหภาพฯ เป็นเวลา ๑ เดือน ก่อนที่สหภาพฯ จะตัดสินครั้งสุดท้ายในเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ ทั้งนี้ รัฐบาลกัมพูชา ดูเหมือนว่าจะคาดการณ์ผลการไต่สวนในเบื้องต้นล่วงหน้าก่อนที่จะได้รับหนังสือจากสหภาพฯ ศาลกัมพูชาจึงได้ประกาศก่อนหน้าการรับหนังสือ ๑ วัน ผ่อนปรนเงื่อนไขในการควบคุมตัวหัวหน้าพรรคฝ่ายค้าน จากการกักบริเวณในบ้านพักของเขาเอง เป็นให้สามารถเดินทางได้ภายในประเทศกัมพูชา แต่ยังคงห้ามการเดินทางไปต่างประเทศ และดำเนินกิจกรรมทางการเมือง ต่อมา สหภาพฯ ได้ออกแถลงการณ์ในวันถัดมาว่า การผ่อนปรนเงื่อนไขปฏิบัติต่อผู้นำฝ่ายค้านกัมพูชา เป็นการดำเนินการก้าวแรกในทิศทางที่ถูกต้อง และหวังว่า นาย Kem Sokha จะได้รับการปล่อยตัวและได้รับสิทธิทางการเมืองโดยเร็วพร้อมกับสมาชิกพรรคฝ่ายค้านคนอื่น ๆ

วิเคราะห์ผลกระทบหากสหภาพยุโรปตัดสินใจระงับสิทธิ

๑. กัมพูชาเป็นประเทศที่ใช้สิทธิประโยชน์ภายใต้ EBA มากประเทศหนึ่ง โดยใช้สิทธิคิดเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ ๑๘ ของการใช้สิทธิทั้งหมดของทุกประเทศที่มีสิทธิในปี ๒๕๖๑ โดยกัมพูชามีมูลค่าการส่งออกไปยังสหภาพยุโรปประมาณ ๕๓ พันล้านยูโร สินค้าที่ส่งออกส่วนใหญ่ เป็นสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม ซึ่งมีมูลค่าประมาณ ๔ พันล้านยูโร

๒. ผลกระทบต่อนักธุรกิจไทยหากสหภาพยุโรประงับสิทธิประโยชน์ทางภาษีศุลกากรสำหรับกัมพูชาสามารถแบ่งออกได้ ๒ กรณี ดังนี้

๒.๑ ผลกระทบทางตรง (เกิดในระยะสั้นประมาณ ๖ เดือนหลังการระงับสิทธิ) จะเกิดขึ้นกับกลุ่มนักธุรกิจไทยที่เข้าไปลงทุนในประเทศกัมพูชาเพื่อส่งออกไปยังสหภาพยุโรป ได้แก่

๑) กลุ่มบริษัทสิ่งทอ จำนวน ๖ บริษัท อาจถูกยกเลิกการจ้างผลิต

๒) บริษัทผลิตบรรจุภัณฑ์พลาสติกและชิ้นส่วนพลาสติกในบรรจุภัณฑ์เพื่อการส่งออก ๑ บริษัท ที่ได้เข้ามาลงทุนในกัมพูชาเพื่อจำหน่ายผลิตภัณฑ์ให้กับโรงงานสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มในกัมพูชา ซึ่งฐานลูกค้าอาจลดลงเนื่องจากการหยุดหรือย้ายฐานการผลิตของลูกค้า

๓) กลุ่มบริษัทค้าข้าวโรงสีข้าวและส่งออกข้าว จำนวน ๒ บริษัท (๑ บริษัท ไม่ส่งออกไปสหภาพยุโรปแล้ว เนื่องจากกัมพูชาถูกตัดสิทธิประโยชน์ทางภาษีภายใต้มาตรการ safeguard ของสหภาพยุโรปก่อนหน้านี้แล้ว และอีก ๑ บริษัทหยุดการสีข้าวเนื่องจากปัญหาภายในบริษัท)

นโยบายภาครัฐ เศรษฐกิจการลงทุน แนวโน้มการตลาด รายงานสินค้าและบริการ อื่นๆ

๒.๒ ผลกระทบทางอ้อม(เกิดขึ้นในระยะยาวหลังการระงับสิทธิ ๑ ปีขึ้นไป) จะเกิดขึ้นกับกลุ่มนักธุรกิจไทยที่ทำการค้าการลงทุนกับกัมพูชา เนื่องจาก สำนักงานฯ ประเมินว่าน่าจะมีการย้ายฐานการผลิตสินค้าสิ่งทอ เครื่องนุ่งห่ม และรองเท้าไปยังประเทศอื่นพอสมควร จะทำให้มีการเลิกจ้างงาน(ปัจจุบันมีแรงงานในอุตสาหกรรมสิ่งทอและรองเท้าประมาณ ๗๕๐,๐๐๐ คน แต่หากนับรวมอุตสาหกรรมเกี่ยวเนื่องด้วย จะมีแรงงานประมาณ ๒ ล้านคน) ดังนั้น เงินทุนหมุนเวียนจากค่าแรง และวัตถุดิบในประเทศ จะหายไปจากระบบเศรษฐกิจ กำลังซื้อของผู้บริโภคกลุ่มใหญ่จะลดลง ซึ่งจะส่งผลให้สินค้าอุปโภคบริโภคของไทยที่เกิดจากการส่งออกจากประเทศไทย และจากการลงทุนของไทยในกัมพูชา ได้รับผลกระทบตามไปด้วย

๓. อย่างไรก็ตาม มีความเป็นไปได้เช่นกันที่กัมพูชาจะไม่ถูกระงับสิทธิประโยชน์ทางภาษีศุลกากรฯ หากกัมพูชามีการปรับตัว เปลี่ยนแปลง หรือดำเนินนโยบายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องจนเป็นที่พอใจของสหภาพยุโรป

ข้อเสนอแนะของสำนักงานฯ

๑. บริษัทไทยที่คาดว่าจะได้รับผลกระทบ จึงควรติดตามสถานการณ์อย่างใกล้ชิด พร้อมทั้งจะปรับแผนธุรกิจอย่างทันท่วงที เพื่อให้เกิดผลกระทบน้อยที่สุด โดยผู้ประกอบการตามข้อ ๒.๑.๑ น่าจะต้องพิจารณาองหาฐานการผลิตแห่งใหม่ หรือ ไม่ย้ายฐานการผลิต แต่ต้องรักษาความสัมพันธ์อันดีกับเจ้าของเครื่องหมายความการค้าที่จ้างผลิตไว้ เพื่อขอรับคำสั่งซื้อเช่นเดิมแต่ส่งออกไปประเทศที่ไม่ใช่สหภาพยุโรปต่อไป หรือ สร้างแบรนด์เป็นของตนเองแล้วส่งกลับมาขายประเทศไทย และตลาดอื่น ๆ

๒. สำหรับผู้ส่งออกสินค้าอุปโภคบริโภคทั่วไปที่ส่งออกไปกัมพูชา ต้องพยายามรักษาคุณภาพและค่านิยมสินค้าของตนเองให้แข็งแกร่งกว่าเดิม รวมทั้งเร่งขยายฐานลูกค้าให้มากและเร็วที่สุด โดยใช้กลยุทธ์ส่งเสริมการขาย และกลยุทธ์ราคาให้มากขึ้น

ที่มาข้อมูล : ข่าวจากคณะกรรมการสิทธิการสหภาพยุโรป วันที่ 11 และ 12 พฤศจิกายน 2562

<https://trade.ec.europa.eu/doclib/press/index.cfm?id=2080>

https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/70204/statement-spokesperson-latest-developments-cambodia_en

สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ กรุงเทพมหานคร

๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๒